

שבועת העדות פרק רביעי שבועות

לא

עין משפט גד מצוה

קולר. שלשלת העון: ורואה זכות. ורבו החליף: איני מזדה. משקר: וקום הסם. ושיהא סבור בעל דין שאתמה צל להעיד ויודה אמת: ואגלגל עליו שזועה. שאינו מודה לי במקלת ואשבעינו על ידי גלגול או שזועת קרקעות שאין נשבעין עליהן אלא על ידי גלגול: שלא

ורואה זכות לעני שלא ישתוק. צ"פ דסנהדרין (דף ק) נפקא לן מלא תגורו וכן לרך [הש"ס] צכמה דוכתי: שרלא אתחייב לו שבועה ולא יגלגל עלי שבועה ממקום אחר. ואם תאמר למה ירא מגלגול שזועה יותר משזועה זאת

יהא אחד בעל דין ושנים עדים. והם בעלי דין: לבוש כמותו. שלא תגרום לנו לישא לך פנים או יסתממו דברי סנהדרין מפני חשיבותך ואמר שכן יאמינו כי צית דין על אדם חשוב: מדבר שקר סרחן. וכיון שאם מריצו מסותם מעמיד זה את שקרו: פוזמוקיינו. כמין אנפילאות חשובים קלנ"ש צלע"ו: לא פשה. אזהרה למקבל: קרי ציה לא פשה. אזהרה לבעל דין: שמע שוא. שהמטעים דבריו שלא צפני בעל דין אינו צוח: מדברי שקר: ואשר לא טוב עשה. פסוק זה בספר יחזקאל:

קולר תלוי בצואר עדים תלמוד לומר מדבר שקר תרחק (סימן תלת"א תלמי"ד ותל"ת בעל"י חו"ב סמרט"מ שומ"ע וממעי"ם) מנין לתלמיד שיושב לפני רבו ורואה זכות לעני וחוב לעשיר מנין שלא ישתוק תלמוד לומר מדבר שקר תרחק (סימן תלמי"ד ותל"ת בעל"י חו"ב סמרט"מ שומ"ע וממעי"ם) מנין לתלמיד שיראה את רבו שמועה בדין שלא יאמר אמתיך לו עד שיגמרנו ואסתרנו ואבננו משלי כדי שיקרא הדין על שמי ת"ל מדבר שקר תרחק מנין לתלמיד שאמר לו רבו יודע אתה כי שאם נותנין לי מאה מנה איני מבדה מנה יש לי אצל פלוני ואין לי עליו אלא עד אחד מנין שלא יצטרף עמו תלמוד לומר מדבר שקר תרחק האי מדבר שקר תרחק נפקא הא ודאי שקורי קא משקר ורחמנא אמר² לא תענה ברעך עד שקר אלא רבנון דאמר ליה ודאי חד סהרא אית לי ותא אתה קום התם ולא תימא ולא

זכורו על חזקו שהוא איש זרוע: למעוטי מלך. דתנן סנהדרין (דף יח.) לא מעיד ולא מעדין אותו: משחק בקוביא. צעירבון¹ והמראה שקורין פרמייל"ה: כל שכן מלך. דמדלאורייתא לא חזי דכתיב (דברים י) שום תשים עליך מלך שמהא איתמו עליך³ והצא להעיד כריך לעמוד לפני הדיין כדלמנן לעיל (דף ג.) ודך ציון הוא לו: אצל משחק בקוביא מדאורייתא חזי. שלא פסלה תורה אלא עד חמש שנטול צחוקה כמו (שופטים ט) ויגזלו את כל העובר⁴ דבעלי שכם ורצנן גזרו ציה ועשוהו גולן מדצריהם ואמרו אסמכתא היא ולא קינא וכיון דמדלאורייתא חזי חיילא עליה שזועה. ורז אחא סבר הואיל וסוף סוף אי מסהיד לא מקבלנין ליה לא קרינין ציה והוא עד: דבון מינה ומינה דבון מינה ואוקי צהארה פליגי. פרשה שלמדה דבר מחזירתה צוגזירה שיה אס עומד אותו דבר צוז בתורת מה שיה עומד במקום שלמדנו משם דהואיל ולמדנו ממנו על כרחך ממנו מחזור ומלמדנו לכל משפטו. או דון מינה ואוקי צהארה כלומר לאחר שלמדנו משם והצאנו לכאן העמידהו כאן בתורה שאר דברים המפורשים כאן. והשתא מפרש לה ואזיל: ר' מאיר סבר דון מינה ומינה. (דף לה.) ליתנין שזועת

שמוע עין: כח ספיף א בהגה: בו ה ר ז מיי פמ"ו מהל' טוען הל' ט והלכ' י סמג עשין קו: כו ח מיי פכ"א מהל' סנהדרין הל' צ סמג ט טו"ע ח"מ ט"ז ספיף א: כח ט י מיי ט הל' ז סמג לאון דח טו"ע ט ט"ה: כח ט י מיי פ"ג מהל' שמוע הל' ה ועין צ"מ טו"ע ח"מ ט"ז קב ספיף טו: ל ל מ מיי פ"י מהל' שזועת הל' א סמג לאון רמל:

לא מעיד ולא מעדין אותו: משחק בקוביא. צעירבון¹ והמראה שקורין פרמייל"ה: כל שכן מלך. דמדלאורייתא לא חזי דכתיב (דברים י) שום תשים עליך מלך שמהא איתמו עליך³ והצא להעיד כריך לעמוד לפני הדיין כדלמנן לעיל (דף ג.) ודך ציון הוא לו: אצל משחק בקוביא מדאורייתא חזי. שלא פסלה תורה אלא עד חמש שנטול צחוקה כמו (שופטים ט) ויגזלו את כל העובר⁴ דבעלי שכם ורצנן גזרו ציה ועשוהו גולן מדצריהם ואמרו אסמכתא היא ולא קינא וכיון דמדלאורייתא חזי חיילא עליה שזועה. ורז אחא סבר הואיל וסוף סוף אי מסהיד לא מקבלנין ליה לא קרינין ציה והוא עד: דבון מינה ומינה דבון מינה ואוקי צהארה פליגי. פרשה שלמדה דבר מחזירתה צוגזירה שיה אס עומד אותו דבר צוז בתורת מה שיה עומד במקום שלמדנו משם דהואיל ולמדנו ממנו על כרחך ממנו מחזור ומלמדנו לכל משפטו. או דון מינה ואוקי צהארה כלומר לאחר שלמדנו משם והצאנו לכאן העמידהו כאן בתורה שאר דברים המפורשים כאן. והשתא מפרש לה ואזיל: ר' מאיר סבר דון מינה ומינה. (דף לה.) ליתנין שזועת

כיון דמדברנן לא מהני עדותו מידי כיון דמדלאורייתא מהני ממיני:

לא מעיד ולא מעדין אותו: משחק בקוביא. צעירבון¹ והמראה שקורין פרמייל"ה: כל שכן מלך. דמדלאורייתא לא חזי דכתיב (דברים י) שום תשים עליך מלך שמהא איתמו עליך³ והצא להעיד כריך לעמוד לפני הדיין כדלמנן לעיל (דף ג.) ודך ציון הוא לו: אצל משחק בקוביא מדאורייתא חזי. שלא פסלה תורה אלא עד חמש שנטול צחוקה כמו (שופטים ט) ויגזלו את כל העובר⁴ דבעלי שכם ורצנן גזרו ציה ועשוהו גולן מדצריהם ואמרו אסמכתא היא ולא קינא וכיון דמדלאורייתא חזי חיילא עליה שזועה. ורז אחא סבר הואיל וסוף סוף אי מסהיד לא מקבלנין ליה לא קרינין ציה והוא עד: דבון מינה ומינה דבון מינה ואוקי צהארה פליגי. פרשה שלמדה דבר מחזירתה צוגזירה שיה אס עומד אותו דבר צוז בתורת מה שיה עומד במקום שלמדנו משם דהואיל ולמדנו ממנו על כרחך ממנו מחזור ומלמדנו לכל משפטו. או דון מינה ואוקי צהארה כלומר לאחר שלמדנו משם והצאנו לכאן העמידהו כאן בתורה שאר דברים המפורשים כאן. והשתא מפרש לה ואזיל: ר' מאיר סבר דון מינה ומינה. (דף לה.) ליתנין שזועת

שקרא אפי' הכי אסור משום שנאמר מדבר שקר תרחק מנין לנושה בחבירו מנה שלא יאמר אמעננו במאתים כדי שיוודה לי במנה ויתחייב לי שבועה ואגלגל עליו שבועה ממקום אחר תלמוד לומר מדבר שקר תרחק מנין לנושה בחבירו מנה וטענו מאתים שלא יאמר אכפרנו בכ"ד ואודה לו חוץ לבית דין כדי שלא אתחייב לו שבועה ולא יגלגל עלי שבועה ממקום אחר תלמוד לומר מדבר שקר תרחק מנין לשלשה שנושין מנה באחד שלא יהא אחד בעל דין ושנים עדים כדי שיוציאו מנה ויחלוקו ת"ל מדבר שקר תרחק מנין לשנים שבאו לדון אחד לבוש סמרטוטין ואחד לבוש איצטלית בת מאה מנה שאומרין לו לבוש כמותו או הלבישהו כמותך ת"ל מדבר שקר תרחק כי הווי אתו לקמיה דרבא בר רב הונא אמר להו שלופו פוזמוקייכו וחותרו לדינא² מנין לדיין שלא ישמע דברי בעל דין (חבירו) קודם שיבא בעל דין חבירו ת"ל מדבר שקר תרחק מנין לבעל דין שלא ישמע דבריו לדיין קודם שיבא בעל דין חבירו ת"ל מדבר שקר תרחק רב כהנא מתני³ מלא תשא לא תשיא⁴ ואשר לא טוב עשה בתוך עמיו רב אמר⁵ זה הבא בהרשאה ושמואל אמר זה הלוקח שדה שיש עליה⁶ עסיקין: אינה נוהגת אלא בראוין להעיד כו':⁷ לאפוקי מאי אמר רב פפא לאפוקי מלך ורב אחא בר יעקב אמר⁸ לאפוקי משחק בקוביא מ"ד משחק בקוביא⁹ כל שכן מלך ומ"ד מלך אבל משחק בקוביא מדאורייתא מחזא חזי ורבנן הוא דפסלוהו: בפני בית דין ושלא בפני ב"ד כו': במאי קמיפלגי אמרוה רבנן קמיה דרב פפא¹⁰ ברון מינה ומינה ברון מינה ואוקי באתרה קא מיפלגי ר' מאיר סבר דון מינה ומינה מפקדון מה פקדון מושבע מפי עצמו חייב אף עדות מושבע מפי עצמו חייב בביית דין ובין שלא בבית דין ובין שאלא בבית דין אף עדות בין בבית דין ובין שלא בבית דין אף עדות מושבע מפי עצמו חייב בבית דין אף עדות מושבע מפי עצמו חייב בבית דין אף שלא בבית דין לא אמר

שיקנה מריבות לעצמו: ואינה נוהגת אלא בראוין להעיד למעוטי מאי. רב פפא אמר למעוטי מלך. אבל משחק בקוביא מדאורייתא מחזא חזי. ורבנן הוא דפסלוהו. רב אחא בר יעקב אמר למעוטי משחק בקוביא וכל שכן מלך: והכ"א בין מפי עצמו בין מפי אחרים אין חייבין עד שיכפרו בהן בב"ד ואמרו (רבי) [רבנן] ר' מאיר סבר דון מינה ומינה. כלומר למדין שבועת העדות נופש כי תחטא משבועת הפקדון. מה פקדון מפי עצמו חייב וכחש בעמנו בפקדון. אף עדות נשבע מפי עצמו חייב. ומינה מה פקדון בין בב"ד בין שלא בב"ד אם כחש בעמיתו חייב אף שבועת העדות כן. והני מילי באובד מפי עצמו. אבל נשבע מפי אחרים אינם חייבים בב"ד. וחכמים סברי דון מינה ואוקי באתרה מה פקדון מושבע מפי עצמו חייב וכחש. אין שברות העדות נשבע מפי עצמו [חייב] באתרה מה מושבע מפי אחרים בשבועת העדות אינו חייב אלא בב"ד (אלא) כפר בו במקום שמתקיימת ההגדה חייב אף מושבע מפי עצמו בב"ד אין שלא בב"ד לא. שדה שיש עליה עסיקין

שקנה מריבות לעצמו: ואינה נוהגת אלא בראוין להעיד למעוטי מאי. רב פפא אמר למעוטי מלך. אבל משחק בקוביא מדאורייתא מחזא חזי. ורבנן הוא דפסלוהו. רב אחא בר יעקב אמר למעוטי משחק בקוביא וכל שכן מלך: והכ"א בין מפי עצמו בין מפי אחרים אין חייבין עד שיכפרו בהן בב"ד ואמרו (רבי) [רבנן] ר' מאיר סבר דון מינה ומינה. כלומר למדין שבועת העדות נופש כי תחטא משבועת הפקדון. מה פקדון מפי עצמו חייב וכחש בעמנו בפקדון. אף עדות נשבע מפי עצמו חייב. ומינה מה פקדון בין בב"ד בין שלא בב"ד אם כחש בעמיתו חייב אף שבועת העדות כן. והני מילי באובד מפי עצמו. אבל נשבע מפי אחרים אינם חייבים בב"ד. וחכמים סברי דון מינה ואוקי באתרה מה פקדון מושבע מפי עצמו חייב וכחש. אין שברות העדות נשבע מפי עצמו [חייב] באתרה מה מושבע מפי אחרים בשבועת העדות אינו חייב אלא בב"ד (אלא) כפר בו במקום שמתקיימת ההגדה חייב אף מושבע מפי עצמו בב"ד אין שלא בב"ד לא. שדה שיש עליה עסיקין

(א) סנהדרין דף ו: ע"ש.
(ב) זיל ומנין וכן בכל העמוד.
(ג) סנהדרין דף ז: ע"ש.
(ד) ופי מפי צ"מ ד: ד"ה ויאלו, (ה) יומא ע"ה.
(ו) יצמנו ע"ה: צכא קמא סה: סנהדרין ו' זכמס: א"ה ממות ס"ב. קו. מולין ק"ה: מה מ"ה: (ז) ר"ל לטון שמהו זה ע"ס זה דהלל נשבת (ח) [סנהדרין צ"ב]. ט"ז אבר יעבור.

תורה אור השלם

1. מדבר שקר תרחק וכן יצדיק אל תהרג כי לא אצדיק רשע.
2. לא תרצה לא תנאף לא תגב לא תענה ברעך עד שקר:
3. לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא כי לא יקצה ה' את אשר לא את שמו לשוא:
4. אביו פי עיני עשק גול גול אתו ואשר לא טוב עשה בתוך עמיו והנה מת בעונו: יחזקאל י"ח י"ח

מוסף רש"י

לתלמיד שיושב לפני רבו. וזה דין לפני רבו לא לפני ואלה התלמיד וזו לעני וזוהי לעני ורבו טועה דין. מנין שלא יתלוצץ כבוד לרבו וימנע (סנהדרין ו' ע"ש.) שלא ישמע דברי בעל דין כו'. שמעדי דברי שקר דכתיב אמת. לפי שאין ומינין ע"ה ע"ה. טעה לו אמת שוב אלו לנו מפי ממות השני כל כך (שם.) לאפוקי מאי. דלך מן במתני נהיה. הא מנה ליה רישא טיהבא באשכיס ולא נשכיס. בחקוקים ולא בקריובים. נכחוקים ולא נפסולין (יומא טז.) משחק בקוביא. צעירבון. דהו גולן מרובין ופסול לעדות (שם.) מדאורייתא מחזא חזי. דלך הו גולן דלאורייתא אלא שגול מיד. כמו ש"צ (ג) ויגזלו את החיטת מיד המלך ק' מפרש צ"ק (שם.) יומא (שם.) דון מינה ואוקי באתרה. כל דבר שאתה לנד מחיבו צהארה שיה או צהארה. הו לנד ממנו כל דברי (בתים צ"א.) וכע"ז יבמות ע"ה: ב"ק כ"ה: סנהדרין ע"ה. וחולין ס"ב.) דון מינה ואוקי באתרה. למאי דרמיין גמירין. למאי דלך לריבין מוקמינן צהארה (סנהדרין ע"ה.) דון עיקר הדבר ללמדו מחיבו אצל לשאר דברי צהארה מולך דין מתוסב צו ואתה יכל ללמד מינה ופיה דבר מרבי ויחך לרין ללמד מחיבו. העמידנו במקומו ואל תשבוה לחיבו (סנהדרין ע"ה.) וכע"ז יבמות צ"א. וחולין ס"ב.)

כב א מיי פ"ב מהל' סנהדרין הל' צ סמג עשין קו טו"ע ח"מ ט"ז ספיף ז: כד ב מיי ט הל' ג טו"ע ט ספיף ח: כה ג ד מיי פ"ו מהל' עדות הל' ה והלכ' ו סמג לאון דח טו"ע ח"מ ט"ז ספיף א בהגה: בו ה ר ז מיי פמ"ו מהל' טוען הל' ט והלכ' י סמג עשין קו: כו ח מיי פכ"א מהל' סנהדרין הל' צ סמג ט טו"ע ח"מ ט"ז ספיף א: כח ט י מיי ט הל' ז סמג לאון דח טו"ע ט ט"ה: כח ט י מיי פ"ג מהל' שמוע הל' ה ועין צ"מ טו"ע ח"מ ט"ז קב ספיף טו: ל ל מ מיי פ"י מהל' שזועת הל' א סמג לאון רמל: